

☑ Έξι ερωτήσεις - απαντήσεις για το έργο της κυβέρνησης

ΣΤΙΣ 9 Απριλίου συμπληρώνονται δύο χρόνια διακυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία. Είναι η ώρα ενός απολογισμού. Ο απολογισμός που απαριθμεί το τι έκανε και τι δεν έκανε η κυβέρνηση είναι όμως πια χωρίς ενδιαφέρον. Είναι φανερό ότι οι νέες ιδέες και τα νέα προγράμματα δεν υπήρχαν. Σε όλους τους τομείς η εικόνα είναι γκρίζα. Δύο χρόνια μετά, οι πολίτες ρωτούν ποια θα είναι τα αποτελέσματα της νεοδημοκρατικής πολιτικής.

Θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στα ερωτήματά τους.

Η οικονομική κρίση

1 Η ΧΩΡΑ βρίσκεται σε οικονομική κρίση. Μήπως όμως το 1994 τα πράγματα θα είναι καλύτερα; Μήπως η σημερινή ύφεση είναι προτύπωση μιας ανάκαμψης;

Η σταθεροποίηση οδηγεί σε μία πρώτη φάση σε ύφεση. Η έξοδος από την ύφεση προς την ανάκαμψη είναι τόσο πιο γρήγορη όσο καλύτερα σχεδιασμένη είναι η οικονομική πολιτική και δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης για την πραγματοποίηση επενδύσεων.

Η οικονομική πολιτική που ασκήθηκε τα δύο τελευταία χρόνια απέτυχε πλήρως. Κεντρικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας είναι τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα. Το έλλειμμα του δημόσιου τομέα, που σύμφωνα με το κυβερνητικό πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης έπρεπε να μειωθεί σε 13,9% ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) το 1991, αυξήθηκε στο 20-21% του ΑΕΠ. Ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού από 16,2% που ήταν στο πρώτο τρίμηνο Ιανουαρίου - Μαρτίου 1990 έφθασε στο 18,2% στο πρώτο τρίμηνο 1992 χωρίς να εμφανίσει σημεία υποχώρησης, παρά τη συμπίεση των ημερομισθίων και μισθών. Αιτία τα υψηλά ελλείμματα.

Το μόνο μακροοικονομικό μέγεθος που εξελίχθηκε το 1991 καλύτερα απ' ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί είναι το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών. Η εξέλιξη όμως αυτή οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στη μεταφορά πόρων από την Κοινότητα. Αντίθετα το έλλειμμα από τις εμπορικές συναλλαγές με το εξωτερικό σημείωσε σοβαρή διείρυνση. Αυτό είναι ένδειξη μείωσης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Οι εξελίξεις αυτές είναι αποτέλεσμα έλλειψης σχεδιασμού, προχειρότητας και αντιφατικών αποφάσεων. Από τον Δεκέμβριο του 1991 και μετά η κυβέρνηση έχει αλλάξει τουλάχιστον τρεις φορές τη φορολογική της πολιτική. Τα διαρθρωτικά μέτρα καθυστερούν ή γίνονται χωρίς μελέτη. Κομματικές επιλογές, όπως η αύξηση των διορισμών στο Δημόσιο, συντείνουν στην αλλαγή της οικονομικής κατάστασης προς το χειρότερο. Το επιχειρηματικό κλίμα είναι αρνητικό. Επενδύσεις σε κλίμακα που θα εξασφάλιζε την ανάκαμψη δεν πραγματοποιούνται.

Οι προοπτικές για την εξέλιξη της οικονομίας τα επόμενα χρόνια είναι δυσόσιες. Η σημερινή ύφεση δεν πρόκειται να οδηγήσει αύριο στην έξοδο από την κρίση. Βρισκόμαστε σε στασιμότητα.

Η παιδεία

2 ΕΣΤΩ ότι στον τομέα της οικονομικής πολιτικής υπήρξε αποτυχία. Μήπως υπάρχει πρόοδος σε άλλους το-

Απολογισμός μίας αποτυχίας

Του ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

μείς; Στην παιδεία, στη δημόσια διοίκηση;

Δυστυχώς όχι. Κεντρική επιδίωξη της Νέας Δημοκρατίας είναι η εξυπηρέτηση των πελατειακών της σχέσεων, η νομή της εξουσίας. Αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής είναι ο συγκεντρωτισμός, ο αυταρχισμός, η ενίσχυση της κομματικής παρουσίας στον κρατικό μηχανισμό και η υποβάθμιση της δημόσιας διοίκησης. Ας πάρουμε για παράδειγμα την εκπαίδευση, έναν τομέα όπου η Νέα Δημοκρατία εμφανίζεται πρόθυμη για αλλαγές και διάλογο.

Το έργο που έχει να παρουσιάσει το υπουργείο Παιδείας στη διάρκεια της διετίας συνοψίζεται σε τέσσερα σημεία: α) Τη θεσμοθέτηση ενός εθνικού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, με πολύπλοκη δομή, με ασαφείς στόχους και τελικά με αδέβαιες προοπτικές.

β) Την αυστηροποίηση έως αυταρχικοποίηση του συστήματος αξιολόγησης των μαθητών στα δημοτικά σχολεία και στα γυμνάσια, χωρίς καμία προηγούμενη επιστημονικά θεμελιωμένη κρίση και αξιολόγηση του προϊσχύοντος συστήματος.

γ) Τη δήθεν εκλογίκευση της διαδικασίας επιλογής των σχολικών συμβούλων, με προφανή στόχο τη συγκάλυψη της κομματικής παρέμβασης κάτω από μία επιφάνεια αντικειμενικότητας.

δ) Την παρέμβαση σε ό,τι αφορά το καθεώς λειτουργίας των Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών. Η ορθή πρόθεση περιορισμού της δραστηριότητάς τους αναρτήθηκε αμέσως μετά, με τις διατάξεις σχετικά με το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπου τους εκχωρήθηκε σημαντικό πεδίο πρωτοβουλιών.

Αυτά τα κύρια σημεία της δράσης του υπουργείου κάθε άλλο παρά μία συγκροτημένη εκπαιδευτική πολιτική στοιχειοθετούν.

Συγκροτημένη ήταν αντίθετα η προ-

σέβασμα για τον ουσιαστικό έλεγχο του συστήματος διοίκησης και επιστημονικής και παιδαγωγικής καθοδήγησης της εκπαίδευσης. Τόσο στο χώρο των διοικητικών στελεχών της εκπαίδευσης όσο και στο χώρο των σχολικών συμβούλων, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Ινστιτούτου Τεχνολογικής Εκπαίδευσης οι αλλαγές υπήρξαν σαρωτικές για να πάρουν οι «δικιοί μας» θέσεις.

Οι κοινοτικοί πόροι

3 ΔΕΝ βοηθά η απορρόφηση των πόρων της Κοινότητας στην ανάπτυξη;

Η αύξηση των κοινοτικών πόρων είναι αποτέλεσμα πολιτικών που αποφασίστηκαν από την Κοινότητα προτού αναλάβει η κυβέρνηση της Ν.Δ.

Το κρίσιμο θέμα είναι αν αξιοποιούνται οι πόροι αυτοί στο βαθμό που πρέπει. Στη χρήση των πόρων αυτών η σημερινή κυβέρνηση έχει επιβάλει μία καθαρά ταμειακή λογική. Αποκλειστικό κριτήριο για την ένταξη έργων στα προγράμματα κοινοτικής χρηματοδότησης είναι η κλίμακα και ο ρυθμός απορρόφησης των σχετικών πόρων. Η αποτελεσματικότητα και η αναπτυξιακή σκοπιμότητα των έργων έχει περάσει σε δεύτερη μοίρα. Έτσι τα τρέχοντα προγράμματα καταρτίζονται με παραδοσιακά έργα, για τα οποία η προϋπάρχουσα εμπειρία εξασφαλίζει ταχεία απορρόφηση πόρων. Τις περισσότερες φορές όμως η συνδρομή τους στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας είναι μηδαμινή. Αναπτυξιακός σχεδιασμός με κύριο στόχο την αύξηση των εισπράξεων του κρατικού προϋπολογισμού είναι αδιανόητος.

«Χάνουμε χρόνο»

4 ΤΑ πράγματα πήγαν άσχημα. Δεν θα μπορεί όμως μία άλλη κυβέρνηση, όταν αρχίσει η νέα τετραετία, να διορθώσει τα όσα έγιναν;

Ναι, αλλά χάνουμε χρόνο, ο οποίος είναι αποφασιστικός για την πρόοδο

του τόπου. Δύο είναι τα κεντρικά θέματα πολιτικής για τη χώρα μας σήμερα, οι σχέσεις με τους γείτονές μας και η συμμετοχή μας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Κάθε καθυστέρηση στην αντιμετώπισή τους, κάθε λανθασμένο βήμα δημιουργεί νέες δυσκολίες και καθιστά για μας τα προβλήματα όλο και πιο δυσεπίλυτα.

Το 1989 όταν άρχισε η αναταραχή στα Βαλκάνια ανοίγονταν για την Ελλάδα νέες δυνατότητες. Ήταν η χώρα με τον πιο ομοιογενή πληθυσμό, την πιο ισχυρή οικονομία, τις καλύτερες σχέσεις με τις αναπτυσσόμενες βιομηχανικές χώρες. Μπορούσε να παίξει ένα ρόλο στις μελλοντικές ανακατατάξεις. Σήμερα, τρία χρόνια μετά, είμαστε περισσότερο απομονωμένοι από ποτέ. Οι σχέσεις μας με τους γείτονές μας είναι σχεδόν εχθρικές. Στην Αλβανία υποσχεθήκαμε 20 εκατ. δολάρια βοήθεια, την οποία δεν δώσαμε. Επιμείναμε στην ίδρυση τριών προξενείων, τη στιγμή που ένα θα ήταν αρκετό. Δείξαμε ανείργοι να βοηθήσουμε. Ευκαιρίες χάθηκαν και είναι αμφίβολο αν θα ξαναπαρθούν στον ίδιο βαθμό. Ήδη οι Ιταλοί έχουν στη χώρα αυτή μία καθοριστική παρουσία.

Η Ελλάδα πρέπει να γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, εάν δεν θέλουμε να υποβιβαστούμε στην ομάδα των ευρωπαϊκών χωρών δεύτερης κατηγορίας. Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα αρχίσει να λειτουργεί το αργότερο το 1999. Μέσα σε επτά χρόνια πρέπει λοιπόν να κάνουμε πολύ μεγάλες προσαρμογές στην οικονομία μας. Μερικοί από τους αναγκαίους στόχους είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθούν. Χρειάζεται ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα συγκλίσεως. Προγράμματα δεν υπάρχουν ακόμη, αναγκαίες προσαρμογές δεν γίνονται. Καθυστερούμε. Καμία κυβέρνηση που θα διαδεχθεί την κυβέρνηση της Ν.Δ. δεν θα μπορέσει να αναπληρώσει τον χαμένο αυτό χρόνο. Πιστεύει κανείς ότι οι υπόλοιπες χώρες της Κοινότητας

θα αναβάλουν τη διαδικασία ενοποίησης έως ότου η Ελλάδα είναι έτοιμη;

Η ανεργία

5 ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ να δυστυχήσουμε με την εξέλιξη αυτή;

Η πολιτική της Ν.Δ. έχει οδηγήσει στην αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων, στη συμπίεση των εισοδημάτων των εργαζομένων, στην υποβάθμιση και ανεπάρκεια των υπηρεσιών της πολιτείας. Τα φαινόμενα αυτά θα συνεχιστούν και θα επιταθούν. Θα διαμορφώσουν έκδηλες καταστάσεις φτώχειας και κοινωνικής περιθωριοποίησης που θα εντείνουν τις κοινωνικές αντιπαραθέσεις.

Ας σταθούμε στο παράδειγμα της ανεργίας. Η ανεργία συνεχώς αυξάνει. Από 7,02% των απασχολούμενων που ήταν το 1990 έφτασε το 8,12% το 1991 και πρόκειται να ξεπεράσει το 10% το 1993. Η κυβέρνηση αδρανή απέναντι σ' αυτό το φαινόμενο. Απουσιάζει μία συγκροτημένη και αποτελεσματική πολιτική για την ενίσχυση της απασχόλησης. Οι παλιότερες ρυθμίσεις, όπως η επιδότηση των μισθών και της απασχόλησης αντί της ανεργίας ατόνησαν. Τα προγράμματα κατάρτισης και μετεκπαίδευσης ανέργων εφαρμόζονται μόνο στα πλαίσια μιας προσπάθειας απορρόφησης κοινοτικών πόρων χωρίς σύνδεση με τις ανάγκες της παραγωγής. Είναι αναποτελεσματικά και οι πόροι κατασπαταλούνται.

Μεσομακροπρόθεσμα η ανεπάρκεια της πολιτικής θα οδηγήσει στην αποδιομηχάνιση και μείωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας. Η Ελλάδα θα περιοριστεί στο ρόλο του ξενοδόχου της Ευρώπης. Στη χώρα μας θα έρχεται η τρίτη ηλικία από την Ευρώπη για να απολαύσει ήλιο και θάλασσα.

Η νεολαία

6 ΣΤΗ νεολαία παρατηρείται μία αυξανόμενη αποστασιοποίηση από την πολιτική. Το επιχειρήμα «όλοι είναι το ίδιο» κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος. Μήπως, αλήθεια, είναι «όλοι το ίδιο»;

Οι πολιτικές πρακτικές που διαμορφώνουν ακόμη σήμερα την εικόνα της πολιτικής είναι αποτέλεσμα του τρόπου εξέλιξης της κοινωνίας μας και γι' αυτό συναντώνται σ' όλους τους πολιτικούς χώρους. Οι πελατειακές σχέσεις, ο αλλοποληθιακός λόγος, οι προσωπικές πολιτικές, ο κρατισμός καθιερώθηκαν από τη δεξιά αλλά έχουν δυστυχώς γίνει ευρύτερα αποδεκτά. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι «όλοι είναι το ίδιο». Σημασία έχει ποιες κοινωνικές δυνάμεις εκπροσωπεί ένα κόμμα, ποια ιδεολογία και ποιους στόχους έχει, ποια τα μέσα δράσης του. Η Ν.Δ. πιστεύει ότι η σημερινή κοινωνική οργάνωση είναι ικανοποιητική, χρειάζεται μόνο καλύτερη διαχείριση. Η επέκταση της αγοράς και η ιδιωτικοποίηση είναι μέσα καλύτερης διαχείρισης. Το ΠΑΣΟΚ πιστεύει ότι η σημερινή κοινωνική οργάνωση χρειάζεται συνεχείς και εκτεταμένες αλλαγές για να προωθηθούν μεταξύ άλλων η συνεχής βελτίωση των συνθηκών ζωής και της ποιότητας ζωής, ο περιορισμός των ανισοτήτων και η κοινωνική δικαιοσύνη, ο έλεγχος της εκμετάλλευσης και η ανάπτυξη των ικανοτήτων και δυνατοτήτων του ατόμου. Εμείς δεν θεωρούμε την πολιτική ως τεχνοκρατική διαχείριση. Την πολιτική την αντιλαμβανόμαστε ως σχεδιασμό και δράση όλων σε σχέση με ένα όραμα. Αυτό το όραμα δεν αφορά μία Ελλάδα καλύτερα διοικούμενη με περισσότερη αγορά και λιγότερο κράτος, αλλά μία Ελλάδα πιο δημοκρατική, κοινωνικά δίκαιη, ισοτιμη προς τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες και πρωταγωνιστή των εξελίξεων στα Βαλκάνια.

★ ΣΤΙΣ 5 Απριλίου στη δεύτερη εκλογική περιφέρεια της Αθήνας μπορούμε να βοηθήσουμε για την ταχύτερη έξοδο της χώρας από τη σημερινή κρίση. Ας δείξουμε με την ψήφο μας στο ΠΑΣΟΚ την αντίθεσή μας στην κυβερνητική πολιτική.

« Η πολιτική της Ν.Δ. έχει οδηγήσει στην αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων, στη συμπίεση των εισοδημάτων των εργαζομένων, στην υποβάθμιση και ανεπάρκεια των υπηρεσιών της πολιτείας »